

мэдээг одрийн тэмдэглэл маягтайгаар авч үлдсэн орон бол Солонгос. Дундад зууны монголоос илгээсэн 300 гаруй Жуубичиг, Навчит оргомжлол, албан бичиг, захидал захиаг хүлээж авсан он сар одөр, утга агуулгыг нь орчуулан түүх судартаа тэмдэглэн үлдээсэн цорын ганц орон бол Солонгос. Мон, дэлхийн монгол судлаачдын нүдийг бүлгийлгэж, чихийг дэлднийлгэсэн анхдагч мэдээ сэлт асар их байгаа юм. Солонгосыг "дундад зууны Монголын ховор номын сан" гэж нэрлэсэн нь ийм учиртай.

Цоон жишээ дурдаж ярилцая.

- ▶ "МОНХ ТЭНГЭРИЙН ХҮЧИН-ДОР" гэдэг хэллэг СОЛОНГОС СУРВАЛЖид анх гарав

Монгол гадаад харилцааны бичгүүд "Монх Тэнгэрийн хүчин-дор, Хааны Суу-дор" гэж эхлэдгийг бид мэднэ. Энэ хэллэг харьцангуй сүүлэвтэр үеийн бичгүүдэд тогтмол гардаг. Харин, эл хэллэгийн үндсэн гол санаа АНХ солонгос сурвалжид гарлаа гэж бид үзэж байна, үүнд: Кожон вангийн арваннаймдугаар оны овлийн 12 сарын хар хулгана одөр Салидай юаншуай, элч гурван хүнийг илгээсэн байх ба тэд Ванд нэгэн бичгийг гардуулахад Ван харшаасаа бууж хүлээж авсан байна ♪

王子朔蒙使獻王文牒
 rén-zǐ, zhuò-měng-shǐ, shì-xian-wang, wang-wen-die
 임자삭몽사헌왕문첩

(국역고려사. 제6권. pp.356-358, 666-667)

Энэ бичиг, европ зүгт илгээсэн бичгүүдээс бүтэн жарны өмнөх бичиг бөгөөд Өгөөдэй хаан, ширээнд залраад төдийлон удаагүй байсан 1231 оных юм. Эл бичиг "Тэнгэрийн ивээлээр хүчийг олж, Тэнгэрийн ёсыг алс дагаж" (*үгчилсэн орчуулга.*) гэж эхлэж байгааг толилуулбал ♪

天底氣力天道將來底
 tiān-dǐ, qì-lì, tiān-dào, jiāng, jiāng-lái, lái-dǐ, de
 천저기력천도장래저

하늘의 뜻을 받들어 하늘의 도리로 왔는데 (국역고려사. 제6권. pp.356, 666) байна.

"Монх Тэнгэр" гэдэг үгийг анх Чингис хаан хэлсэн. Өгөөдэй хүүтээ тулалдааны үед шархатсан, алагдсан нь мэдэгдэхгүй алга болох тэр мочид "Монх Тэнгэр мэдтүгэй" гэж хэлсэн тухай Нууц Товчоонд бий. Нэгээр зогсохгүй хэдэнт айлдсан байдаг. 1231 он гэхэд захидал бичгийн Магнай үг(ᠮᠠᠭᠨᠠᠢ ᠤᠭᠡ mangnai üge) буюу Өрлог үг(ᠥᠷᠯᠣᠭ ᠤᠭᠡ örlög üge)нээ "Монх" гэдэг үг хараахан ороогүй байж. Чингис

Богдоо тэнгэрт хальснаас хойш, Чингис хааныхаа хэлэх дуртай агаад, дэлхий дэхинийг нэгэн жолоон дор зангидсан ШҮТЭЭН ҮГийг, тухайлбал, "МОНХ ТЭНГЭР" гэдэг хэллэгийг монголчууд захидал бичгийнхээ Өрлог үгнээ тамгалан бичих болсон байнам.

- ▶ "ИХ МОНГОЛ УЛС" гэсэн түүхэн нэрийг СОЛОНГОС СУРВАЛЖ дэлхийд дэлгэв. Монголчууд хэдийгээс оорнийгоо "Их Монгол Улс" гэж нэрлэдэг болсон бэ гэдэг талаар монгол судлаачид удтал маргалдав. "Хамаг монголыг Хабул хан мэдэн ав" гэж Нууц Товчоонд гардгийг улсын нэр, улсын нэр биш хэмээн мэтгэлзсээр одий хүрэв. Ингэхэд, хэдий үеийн хааныхын түүхэн сурвалжид уг хэллэг анх гарав гэдэг баттай нотолгоо, тэмдэглэл туйлаас хэрэгтэй байлаа.

Харин, солонгос сурвалж бичиг үүний түүхэн баттай баримтыг дэлхий дэхинээ дэлгэн тавив.

Хэдийнээс эхлэснийг таахын аргагүй боловч, юу ч атугай

고종 11년(1224년)갑신년몽정원

戊申東眞國遣使賫牒二道來
wù-shēn-dōng-zhēn-guó-qiǎn-shǐ-shì-lái-dié-èr-dào-lái
무신동진국견사외첩이도래
其一日蒙古成吉思師老絕域
-qǐ-yī-yī-yuē-méng-méng-gǔ-chéng-jī-sī-sāi-shī-lǎo-jué-yù
기일왕몽고성길사사노절역

不知所存訛赤忻貪暴不仁已絕術好
-bù-zhī-suǒ-cún-ē-chū-xīn-lǎn-bào,pù-bù-rén-jī-jué-jìu-hǎo,hào

불이지소존와직혼탐폭불인기절구호 이йм байна.

(국역고려사 제6권, 2008. 페이지 320, 649)⁸⁾

※ *Алтан улс Хыйжон(熙宗 Xi-zōng, 희종) вангийн төрсөн одорт баяр хүргэсэн ба харуу баяр хүргэхээр Ким Яису(金良器 김 양기) эсанжнаа зарсанд тэр нь замдаа монгол цэрэг(蒙古兵 몽고병)тай тулгарч(Зөв ноёны цэрэг байх гэж таамагладаг) суманд ортож нас барсан үйл явдлыг Гуулин улсын сударт тэмдэглэсэн бадаг. тухайлбал, тэр цагаас буюу Хыйжон вангийн 7-р он цагаагчин хошин жил(1211он)ээс "Монгол"(蒙古 몽고) гэдэг нэр солонгос сурвалжид гарна(국역고려사 제6권, 2008. 페이지 242, 611). "Алтан улсын сударт"(金史 jin-shi, 금사) бичсэнээр бол, Чингис хаан 1211 оны дөрвөн сард Алтан улсын эсрэг довтолгооноо эхлэсэн ба Канжон(康宗 Kang-zong, 강종) вангийн хоёрдугаар он буюу 1213 онд Тэмүгэ Отчигин Хасарын хамт байлдаж явсан. Түүнээс хойш Отчигин ноён эртний Зорчидийн нутаг, одоогийн Жилин(吉林 Ji-lin, 길림) хавийн газрыг амчлон захирах болсон. Отчигиний нэрийг Нууц Товчоонд 訛赤忻 wǐ-chì-xīn гэж гатигласан байдаг бол, 1224 оны Зүүн Жин улсын эл бичигт 訛赤忻 E-chì-xīn гэж гатигласан байна. Ханз нь ялгаатай байна гэсэн үг.*

02. Дундад зууны монгол хэлт солонгос мэргэд

중세 한국의 몽골어 석학 碩學 shuò-xué 들

▷ Дундад зууны монгол солонгосын олон талт харилцаа, түүний дотор аман болон бичиг соёлын харилцаанаа хэлмэрч, орчуулагч нарын эрхим үүргийг үл хэлэлцэх нь судлаач хүний ёсноо хазгай зүйлийн нэг. Хэний ч үл ажиглам одор тутмын үйл ажиллагаанаас авхуулаад, монголоос солонгост ирүүлсэн 300 гаруй бичиг захидлыг солонгос хэлнээ орчуулж судар бичигтээ хадгалсан, солонгосоос монголд илгээсэн 400 гаруй бичиг захидлын эхийг зохиож, сурвалждаа хоцроож чадсан тэд мэргэдийн билиг ухаан, нөр их хөдөлмөрийг эгэн санаж, хүндэтгэн бахархваас зохистой.

Энэ тухай солонгосын оорийнх нь сурвалж бичигт ч тэмдэглэн үлдээсэн байна, нэгэн жишээ дурдая. Гуулин улсын судрын 29-р дэвтэр, 1280 оны 11 сарын шарагчин тахна одрийн тэмдэглэлд алдарт монголч түшмэл Чо Иньгю(趙仁規 조인규)гийн тухай бичихдээ " ... Чо Иньгю нь Монгол, нангиад хэлнээ гаргууд нэвтэрхий бөгөөд, Гүрний Засаг Газрын Жуу зарлиг(朝廷詔旨 zhāo, chāo-tíng-zhào-zhǐ, 상국 조령에서 보낸 조서), Яам тамгын газрын албан бичгүүд(上司文字 shàngshǐshàngshì-wén-zì, 상국 관청의 공문)ийг очүүхэн ч алдаа мадаггүй яруу тодорхойна орчуулдаг байв " гэжээ. Эхийг сийрүүлэн толилуулбал ♪

右丞旨趙仁規通曉蒙漢語
yòu-chéng-zhǐ-Zhào-rén-guī-tōng,tōng-xiǎo-méng,méng-hàn-yǔ,yù
우승지 조인규 통 효 몽 한 어

凡朝廷詔旨上司文字明白傳譯
-fán-zhāo,cháo-tíng-zhào-zhǐ-shàng,shàng,shàng-sī-wén-zi-míng-bái-chuán,zhuàn-yì
범 조 정 조지 상 사문자명백 전 역

無有違誤
-wú,mó-yǒu,yòu-wéi-wù
무 유 위 오

우승지 右丞旨 조인규 趙仁規 는 몽고어와 중국어에 통달하여 상국 조정에서 보낸 조서와 상국 관청의 공문을 조금도 착오 없이 정확히 번역했으며 ... (국역고려사8 -141, 473. 1280 년 11월.기유일 기록) ийм байна.

► Нэгэн хэлнээс нөгөө хэлэнд амаар ба бичгээр дуун хөрвүүлдэг мэргэжлийн хүнийг монгол хэлнээ "хэлмэрч", "тулмаач", "орчуулагч", "хөрвүүлэгч", "дуун хорвүүлэгч", "дуун буулгагч" гэх зэргээр нэрлэдэг. Монгол хэлний "хэлмэрч" гэдэг үг, хэлмэрч хүнийхээ нэртэй цуг солонгос сурвалж бичигт гардаг. Энэ нь харагчин туулай жил (Аргын 1303 он)ийн улагчин гахай өдрийн явдал. Гуулин улсын судрын 32-р дэвтэрт байдаг тэрхүү түүхэн тэмдэглэлийг эш татая:

二十九年春
èr-shí-jiǔ-nián-chūn
이십구년 춘

Хорин есдүгээр он. Хавар

二月丁亥.元遣怯里馬赤月兒忽都...
èr-yuè-dīng,zhēng-hài Yuán-qiān-qiè-lǐ-mǎ-chì Yuè-ér,ní-hū-dū,dōu
이월 정 해.원 전 겁 리 마 적 월 아 홀 도

(세가 32. 충렬왕 29 년 계묘년. 국역고려사 제 8권. 페이지381, 550)

"Хэлмэрч" гэдэг үг эртний монгол өвөг дээдсийн тухайт тэмдэглэлд байдаг өтгөс үгсийн нэг. Энд гарч буй 怯里馬赤 qiè-lǐ-mǎ-chì нь монгол хэлний "хэлмэрч" гэдэг үгийн нангиад галиг байна. Хоёр сарын улагчин туулай(өдөр). Юанаас хэлмэрч 月兒忽都 Yuè-ér,ní-hū-dū,dōu нийг зарж нрүүлж...гэжээ. Нангиадаар 月兒忽都 гэж бичсэн хэлмэрчийн нэрийг ханз үсгийн нангиад дуудлагаар (Yuè-ér,ní-hū-dū,dōu) голч барьж тэнхрүүлэх нь зүйтэй болов уу даа. Солонгос эрдэмтэд 우르쿠두 гэж сэргээсэн байна. 兒忽都 гэсэн гурван ханзыг харахад энэ нь ...ᠡᠷᠬᠡᠳᠤᠳᠤ ...ᠲᠡᠮᠳᠡᠭᠯᠡᠯᠢ ...ᠲᠡᠮᠳᠡᠭᠯᠡᠭᠡᠳᠡᠰᠡᠨ бодгаль бүхүй монгол нэр байж магадгүй. Юу ч гэсэн нэлээн монголжуу бүтцэт нэр байна. Хамгийн гол нь, нангиад сурвалжид тэмдэглэгдсэн, монгол хэлний "хэлмэрч" гэдэг эртний сурвалжит энэ үг солонгос түүх сударт галигаар гарч байгаагаас гадна, дундад зууны солонгос хэлт монгол хүний

тухайт мэдээ гэдэг талаасаа анхаарал татаж байна. Чухам нэрийг цаашид сайтар нягтлан тэнхрүүлэхээр асуултын тэмдэгтэй үлдээв.

- Дундад зууны солонгос сурвалж бичигт хэлмэрч, орчуулагч нар нь чухам юунд, ямар салбарт мэргэшсэн(монгол бичиг зохиолд "тэрбээр нэрийн аймагт мэргэшсэн, гаргууд" гэх мэт байдагтай эцэст үзнэ үү)ийг харуулсан нэртөмьёотой, үүнд:

譯者 yì-zhě,	역자,
譯語 yì-yǔ,yu,	역어;
翻譯家 fān-yì-jia,gu,jia,jie,	번역가,
翻譯官 fān-yì-guan,guan,	번역관,
翻譯者 fān-yì-zhe,	번역자;
通事 tōng,tong-shì,	통사,
通譯 tōng,tong-yì,	통역,
通譯官 tōng,tong-yì-guan,guan,	통역관,
通譯事 tōng,tong-yì-shì,	통역사,
通譯員 tōng,tong-yì-yuan,yun,yun,	통역원 гэсэн хоорондоо ялгаатай байна.

Дундад зууны солонгост монгол хэлний нэрт хэлмэрч, орчуулагч нар цөөнгүй байлаа. Хоёр улсын харилцааны түүхнээ монгол хэлт солонгос хэлмэрчийн нэр 1218 онд анхлан гарах ба түүний нэрээс эхлэн бусад хэлмэрч, орчуулагч нарыг оны дэсээр товч ойллого бичиж толилуулая ♪

Чо Жүнсан (趙仲祥 Zhào-zhong-xiang, 조 중상 - 통사(通事). Зүүн гүрний цэргийн толь(東國兵鑑 동국병감 Дод дэвтэр. 1955 он. 308-р тал) хэмээх солонгос сурвалжид 1218 онд гарна, үүнд:

... 哈 眞 遣 通 事 趙 仲 祥 來 牒 元 帥 府 ...
 Hā,hā,zhen-qian-tong,tōng-shì-Zhao-zhong-xiang-lái,lai-die-yuan-shuǐ-fū
 합 진 견 통 사 조 중 상 래 첩 원 수 부
 합진(哈眞)이 통사(通事) 조 중상(趙 仲祥)을 보내어 원사부에牒 (diē,첩)을 전달했다 болно.

Зүүн гүрний цэргийн тольд 趙 仲祥 조 중상 нэртэй хэлмэрч нэг л хүн бий.

Жи Ыйсим (池 義深 Chí-yì-shēn, 지의심 - 통사(通事). Гуулин улсын судар (高麗史 고려사 23-р дэвтэр. 1- 3-, 국역고려사23-366, 669-р тал) хэмээх солонгос сурвалжид 1232 онд гарна, үүнд:

遣 通 事 池 義 深
 qiān-tong,tōng-shì-Chí-yì-shēn
 견 통 사 지의 심

통사(通事) 지의심을 보내어 (예물을 주고 살리타이에제 편지를 전달).

Гуулин улсын сударт аминдай хоёр Жи Ыйсим гарах ба 국역고려사23-366, 669-р тал байгаа 池 義深 гэдэг тэр хүн.

И Бинь ~ И Юнь (李贊 Lǐ-yān 이빈 ~ 이운 - 역어(譯語). Гуулин улсын судар (高麗史 고려사 25-р дэвтэр. 1-386, 3-26, 국역고려사25-59-р тал)

хэмээх солонгос сурвалжид 1261 онд гарна, үүнд:

... 譯語 李 贊 ...

yì-yǐ,yu Lǐ -bīn

역 어 이 빈 болно.

Гуулин улсын сударт аминдай гурван И Бинь гарах ба ханз бичлэг нь оор: 李彬, 李份, 李贊 болно. 3-йекгогьса25-59-д байгаа 李贊 гэдэг тэр хүн. 贊 үсэг 音 yīn, 빈 bīn гэсэн хоёр дуудлагатай.

Кан Юньсо (康允紹 Kāng-yun-shao, 강 윤소 - 역어(譯語). Гуулин улсын судар (高麗史 고려사 26-р дэвтэр. 1-392, 3-41, 3-йекгогьса7-70-р тал) хэмээх солонгос сурвалжид 1264 онд гарна, үүнд:

... 譯語 郎 將 康 允 紹 伴 行 ...

yì-yǐ,yu lángjiāng -jiāngjiāng-Kāng-yun-shao-bàn-xíngháng

역 어 랑 장 강 윤 소 반 행

(공고사신 쿠루 胡都 와 강화상이 먼저 귀국하자) ...통역인 낭장 강윤소 康允紹를 시켜 (3-йек까지) 동행하게 했다 (3-йекгогьса7-70.

譯語 역어 нйг орчин цагийн солонгосоор 통역 гэж буулгасан нь одоогийн хүмүүст ойлгомжтойг бодсон болов уу. Эртний эхдээ 譯語 역어 гэсэн байх ба дундад зууны үед 通譯 통역, 譯語 역어 утга ялгадаг байснаас нэртомьёо нь тус тус байсан. Тиймээс ч сурвалж бичигт гардаг нэртомьёог дээр нэгэнт дэлгэр өгүүлсэн билээ. Нэхэн үзнэ үү)

Гуулин улсын сударт 康允紹 강 윤소 нэртэй нэг л хүн бий. 3-йекгогьса7-70-д байгаа 康允紹 гэдэг тэр хүн.

Кан Хый (康禧 Kāng-xǐ, 강희 - 역어(譯語). Гуулин улсын судар (高麗史 고려사 24,26-р дэвтэр. 1-..., 3-61, 3-йекгогьса6-503-р тал) хэмээх солонгос сурвалжид 1258, 1268 онд гарна, үүнд:

... 遣 譯語 康 禧 ...

qiān-yì-yǐ,yu-Kāng-xǐ,

전 역 어 강 희

... (재추들이) 역관인 강 희 康禧 (불 시켜) ... (3-йекгогьса6-503)

Үүнийг олнохон 譯語 역어 нйг орчин цагийн солонгосоор 통역 гэж буулгасан байсан бол, энд 역관 гэж хорвүүлжээ. Эртний эхдээ 譯語 역어 гэсэн байх ба дундад зууны үед 譯官 역관, 譯語 역어 утга ялгадаг байснаас нэртомьёо нь тус тус байсан болов уу.

Гуулин улсын сударт 康禧 강 희 нэртэй нэг л хүн бий. 3-йекгогьса6-503, 7-104-д байгаа 康禧 гэдэг тэр хүн.

Чон Би (鄭庇 Zhèng-bì, 정비 - 역어(譯語). Гуулин улсын судар (高麗史 고려사 26-р дэвтэр. 1-..., 3-66-р тал, 3-йекгогьса7-113) хэмээх солонгос сурвалжид 1269 онд гарна, үүнд:

又 執 防 護 譯語 鄭 庇

yòu-zhí-fāng-hù-yì-yǐ,yu-Zhèng-bì

우 집 방 호 역 어 정 비

... 또 방호역어 정비 防護譯語鄭庇 도 잡아다가 물어서 ...
(국역고려사. 7-113)

Энд харин 譯語 역어 нйг 역어 чигээр нь буулгасан байна.
Гуулин улсын сударт аминдай зургаан Чон Би гарах ба ханз бичлэг, он цаг нь оор: 定妃 定比 程樞 靜妃 鄭庇 鄭庇 богоод 國역고려사 7-113-д байгаа 鄭庇 гэдэг тэр хүн. Бас үүнтэй яг ижил бичлэгтэй богоод, Конминь ван(恭愍王 恭愍王)гнийн түшмэл нэгэн Чон Би байсан(Гуулин улсын судрын 44-р дэвтэр, Конминь ван 23-р он, 2 сар, хох хулгана одрийн мэдээнд бий).

ПЕг Го (白珪 Bāi-ju, 백 거 - 통역원(通譯員). Гуулин улсын судар (고려사 권 제 27-р дэвтэр. 1-..., 3-115, 國역고려사 7-194-р тал) хэмээх солонгос сурвалжид 1272 онд гарна, үүнд:

王 遣 譯 語 郎 將 白 珪 ...

wáng,wàng,qiǎn-yì-yǔ,yu-fānglang-jiang,jiang-Bāi-ju

왕 전역어 낭 장 백거 ...

왕이 통역관인 낭장 백거白珪 편에...

(國역고려사 7-194. 1272년 정월 정축일 기록)

Энд, 譯語 역어нйг 통역관 гэж буулгажээ. Сурвалжид 通譯官 tōngtong-yì-guan,guan, 통역관 гэсэн нэртөмбөо бас тусдаа гарна.

Гуулин улсын сударт аминдай хоёр ПЕг Го гарах ба ханз бичлэг нь оор: 白學 白珪 бөгөөд 國역고려사7-194, 8-63,64-т байгаа 白珪 гэдэг тэр хүн.

Чой Ги (崔奇 Cui-qí, 최 기) - 역자(譯者). Гуулин улсын судар (고려사 권 제 28-р дэвтэр. 1-..., 3-196, 國역고려사8-82-р тал) хэмээх солонгос сурвалжид 1278 онд гарна, үүнд:

王 遣 譯 者 校 尉 崔 奇 ...

wáng,wàng,qiǎn-yì-zhě-xiào,jiào-wēiyù-Cui-qí,jī ...

왕 전역자 교 위 최 기 ...

왕이 통역관인 교위 校尉 최기崔奇를 보내...

(國역고려사8-82. 1278년 9월신묘일 기록).

Энд, 譯者 역자нйг 통역관 гэж буулгажээ. Сурвалжид 譯者 역자 yì-zhě,, 通譯官 tōngtong-yì-guan,guan, 통역관 гэсэн нэртөмбөо тус тус гарна.

Гуулин улсын сударт аминдай гурван Чой Ги гарах ба ханз бичлэг нь оор: 崔璉 崔琪 崔奇 богоод 國역고려사8-82-т байгаа 崔奇 гэдэг тэр хүн.

Чо Инъгю (趙仁規 Zhào-rén-guī 조 인규) - 역자(譯者). 고려사 권 제 29-р дэвтэр. 1-..., 3-233, 國역고려사8 -141,473) хэмээх солонгос сурвалжид 1280 онд гарна, үүнд:

右 丞 旨 趙 仁 規 通 曉 蒙 漢 語

yòu-chéng-zhǐ-Zhào-rén-guī-tōng,tōng-xiǎo-méng,mēng-hàn-yǔ,yù

우 승 지 조 인 규 통 효 몽 한 어

凡 朝 廷 詔 旨 上 司 文 字 明 白 傳 譯
-fán-zhāo, cháo-tíng-zhào-zhǐ-shàng-shǒu, shàng-shǒu-sī-wén-zi-míng-bái-chuán, zhuàn-yì
범 조 정 조 지 상 사 문 자 명 백 전 역

無 有 違 誤
-wú, yǒu, yǒu-wéi-wù
무 유 위 오

우승지 右丞旨 조인규 趙仁規 는 몽고어와 중국어에 통달하여 상국 조정에서 보낸 조서와 상국 관청의 공문을 조금도 착오 없이 정확히 번역했으며 ...

Гуулин улсын судрын 25-р дэвтэрт (국역25 -59) амнидай 조인규 гарах ба ханз бичлэг нь оор: 趙仁規 болно.

Чон Жи-йонь (鄭之衍 Zhèng-zhī-yǎn 정 지연 - 역자(譯者). 고려사 권 제 29.

1-..., 3-247, 국역고려사8-168,481) хэмээх солонгос сурвалжид 1282 онд гарна, үүнд:

譯者 鄭 之 衍 還 自 元

yì-zhě-Zheng-zhī-yǎn-hái, huán-zì-Yuán ...

역자 정 지연 환 자 원

역관 정지연鄭之衍이 원나라로부터 귀국하는 편에

(국역고려사8-168. 1282년 12월 을사일 기록)

Энд, 譯者 역자ийг 역관 гэж буулгажээ. Сурвалжид 譯者 역자 yì-zhě, 譯官 yì-guān, guān, 역관 гэсэн нэртомьёо тус тус гарна. Дээр цагт ялгаатай байсан учраас тэр.

Гуулин улсын сударт амнидай хоёр Чон Жи-йонь гарах ба ханз бичлэг нь оор: 鄭之衍 鄭之衍 богоод 국역고려 사8-168, 417-д байгаа 鄭之衍 гэдэг тэр хүн.

Ким Инь (金仁 Jīn-rén 김 인 - 역어(譯語). 고려사 권 제 30.

1-..., 3-, 국역고려사8-213,495) хэмээх солонгос сурвалжид 1287 онд гарна, үүнд:

譯語 金 仁 還 自 元

yì-yǔ, yu-Jīn-rén-hái, huán-zì-Yuán ...

역어 김 인 환 자 원

무인일. 역어(譯語) 김 인이 원나라로부터 돌아와...

(국역고려사8-213. 1287년 6월 무인일 기록)

Энд, 譯語 역어ийг 역어 гэж эртний эхийнх нь дагуу буулгажээ.

Гуулин улсын сударт амнидай хоёр Ким Инь гарах ба ханз бичлэг нь оор: 金仁 金仁 богоод 국역고려 사8-213, 495-д байгаа 金仁 гэдэг тэр хүн.

Кү Чоньсү (丘千壽 Qiū-qīān-shòu 구 천수 - 역어(譯語) 고려사 권 제 30.

1-..., 3-, 국역고려사8-214,495) хэмээх солонгос сурвалжид 1287 онд гарна, үүнд:

東 寧 府 譯 語 中 郎 將 丘 千 壽

dōng-níng, níng-fǔ yì-yǔ, yu-zhōng, zhōng-lang, lang-jīang, jīang-Qiū-qīān-shòu ...

동녕부역어 중랑장 구천수

(국역고려사8-214. 1287년 8월 경진일 기록)

Энд, 譯語 역어ийг 역관 гэж буулгажээ. Сурвалжид 譯語 역어 yi-yū,уц, 譯官 yi-guān,guan, 역관 гэсэн нэртомьёо тус тус гарна. Гуулин улсын сударт аминдай хоёр Кү Чхоньсү гарах ба ханз бичлэг нь өөр: 丘千壽 仇千壽 бөгөөд 國역고려사8-214, 495-д байгаа 丘千壽 гэдэг тэр хүн

зэрэг олон мэргэд байв.

- ▶ Монголын хаад, ихэс дээдэс нар хэлмэрч, орчуулагчийн эрдэм чадал, авьяас билэг, хөдөлмөр зүтгэлийг, өөрийнхөөр зогсохгүй, орооллынхийг хүртэл маш их үнэлдэг, хүндэтгэдэг байсан байна. 740 гаруй жилийн тэртээх нэгэн жишээг дурдвал:

Хубилай хаан 1272 онд Гуулин улсын ванд илгээсэн Зарлиг(帝命 제명)гаа

"Хэлмэрчид (별장 別將) Со Чхнн, (校尉 교위 жагсаалч) Ким Чо нар Японд элчээр очоод гавьяа байгуулсны учир өндөр хэргэм зэргэ хүртээвээс зохистой" гэсэн байна.

Хубилай хааны зарлигийг мөрдөж, Гуулин улсын ван Со Чхнн (徐偁)ийг жанжин (장군 將軍), Ким Чо(金貯)ийг ранжан (랑장 郎將) болгосон байдаг. (Гуулин улсын судар. 27-р дэвтэр. 1957. 1-418-р тал, 1963. 3-118-р тал, 國역고려사 7 권 2008년 pp.199, 300,53)

Хубилай хааны дээрхи зарлигийн

Эртний солонгос эх: 譯語別將徐偁校尉金貯使日本有功宣加大職於是拜偁爲將軍貯爲郎將

Солонгос дуудлага: 역어별장서칭교위김저사일본유공선가대직어시절칭위장군저위랑장

Солонгос хөрвүүлэг: "통역원들인 별장 서 칭(別將徐偁), 교위 김 저(校尉金貯)는 일본에 사신으로 가서 공을 세웠으니 마땅히 큰 관직을 주어야 할 것이다. 그래서 이에 (서)칭을 장군으로, (김)저를 랑장으로 임명하였다"

ийм байна.

Орчин цагийн солонгос хөрвүүлэг:

세기27.원종3, 원종 13년(1272년) 임신년 여름 4월.

경인일본사절들이 원나라로부터 돌아왔는데 그들과 동행한 장탁 張鐸이 황제의 지시를 전달했다 (эхдээ "Хааны зарлиг 皇帝命" гэж байхад, энд "Хааны заавар 황제의 지시" гэж буулгажээ)

"역어 별장 譯語別將 서칭徐偁과 교위校尉 김저金貯는 일본에 사신으로 가 공을 세웠으니 높은 관직을 올려주도록 하라". 이에 서칭을 장군으로, 김저를 낭장으로 승진시켰다. 國역고려사 7 권 2008년 pp.199 болно.